

Vagó Sevillano

Sant Adrià de Besòs

Ubicació

Comarca: Barcelonès
Lloc/Adreça: Museu de la Història de la Immigració de Catalunya (MhiC);
Carretera de Mataró, 124
Alçada: 8

Coordenades:

Latitud: 41.42798
Longitud: 2.21248
UTM Est (X): 434198
UTM Nord (Y): 4586568

Classificació

Número de fitxa 08194 - 67
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia Objecte
Estil / època: Contemporani
Segle XX
Any 1961
Autoria de l'element: Empresa Westwaggon de Colonia
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Restringit
Ús actual: Cultural
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Sant Adrià de Besòs (Plaça de la Vila,12 - 08930)
Fitxes associades:
[Can Serra](#)
Autoria de la fitxa Equip de treball de l'Arxiu Municipal de Sant Adrià de Besòs "Isabel Rojas Castroverde" (ASAB)
Data de registre de la fitxa: dl., 30/01/2017 - 01:00
Data de la darrera revisió: dl., 17/05/2021 - 01:00

Descripció

L'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs va demanar a la Fundació RENFE el vagó per museïtzar-lo i col·locar-lo al MhiC. Finalment, a proposta del Museu del Ferrocarril de Vilanova i la Geltrú, es va cedir el Sevillano. Aquest, actualment, forma part de les exposicions permanents del museu i mostra, compartiment per compartiment, totes les vivències dels immigrants durant el trajecte a Barcelona. Es tracta d'un cotxe de passatgers de la sèrie 8000, 2a classe amb 12 compartiments. Té una longitud de 26,4 metres i una alçada, des de la "cap del carril", d'uns 4 metres. L'alçada des de l'andana a la base de les travesses és de 0,09 cm. El vagó té una amplada de 3 metres. Té catorze finestres a banda i banda i dues portes al principi i al final del vagó. A l'interior, els 12 compartiments tenen 4 seients dobles amb un total de 8 passatgers per compartiment. El vagó té la capacitat de transportar 96 persones en total. El passadís és estret i té 12 portes corredisses. El vagó compta amb 2 espais de serveis: un a l'entrada i l'altre a la sortida. Exteriorment és d'un color verd fosc, marró, i les finestres són de color daurat.

Observacions:

El vagó s'ha restaurat tant exteriorment com interiorment per a la seva exposició. La restauració exterior va ser íntegra, ja que portava temps en desús i tenia un xoc a la xapa de la part lateral dreta. La xapa, els vidres, la pintura i el sostre s'ha restaurat a l'estil boogie original. Alguns elements externs, com els fanals o els tiradors de les portes, també s'han restaurat. La restauració interior es va fer amb la intenció de museïtzar l'espai, i es va fer gradualment per poder mostrar durant un temps l'estat original del vagó. Actualment està tot museïtzat.

Història

Sant Adrià de Besòs, a finals del segle XIX, era un petit poble dedicat a l'agricultura, però cap a principis del segle XX, el municipi va començar a experimentar grans canvis demogràfics, urbanístics i productius. L'emplaçament d'algunes indústries químiques i elèctriques com "La Catalana" van provocar un augment de la demanda de mà d'obra a la zona i, com a conseqüència, l'arribada d'obriers per treballar en elles. Sant Adrià ha tingut dos cicles migratoris importants: el primer entre 1911 i 1939 i el segon entre 1951 i 1975. La primera onada migratòria procedia majoritàriament de la resta de territoris catalans. Durant la Guerra Civil, la producció industrial quedà aturada i el creixement, tant econòmic com demogràfic, quedà estancat. Els moviments migratoris, tot i les dures condicions de la postguerra, seguïen, però no va ser fins als anys 50 quan la migració no va tornar als nivells anteriors a la guerra. La segona onada migratòria es caracteritzà pel seu origen andalús, ja que el 1954 els andalusos representaven el 36,19% del total d'immigrants residents a Barcelona. Els fluxos migratoris dins d'Espanya sempre han existit, i és que abans de l'ús de les locomotores, els vaixells s'utilitzaven per arribar a les costes catalanes a principis del segle XX. Als anys 30, les carreteres eren unes noves vies per poder arribar al destí, però als anys 50 el tren es va convertir en el mitjà de transport predilecte dels andalusos que volien arribar a Catalunya. El Sevillano va ser un d'ells. Aquest recorria tota la Península, sortint de la Plaza de Armas de Sevilla, passant per Albacete, València i, finalment, Barcelona, a l'estació de França, anteriorment coneguda com a Termino. El tren que feia aquests viatges rebia diferents noms segons el destí de la locomotora, quan sortia d'Andalusia rebia el nom del Sevillano però també l'anomenaven El Catalán quan venia de Barcelona. El trajecte del Sevillano podia durar més de 24 hores i, tot i substituir els antics trens de fusta per uns de nous als anys 50, les condicions eren molt dures. El poc espai, les moltes hores i les males condicions d'higiene del vagó complicaven el trajecte però, tot i així, el Sevillano es va convertir en un espai social on es van generar noves solidaritats i, fins i tot, amistats. Encara que hi havia dos tipus de bitllet, un més car amb el que podies escollir seient i un altre més barat que no te n'assegurava cap, els vagons estaven plens, tant als passadissos com entre vagó i

vagó. Sovint les dones, la gent gran i els infants se'ls oferien un lloc on seure mentre que la resta es mantenia com podia durant tot el trajecte. València era un destí important però Barcelona era la terra de bonança que la gran majoria buscaven. El 1952 es va crear una llei espanyola i, més tard, el 1956, una ordenança municipal que obligava als nouvinguts a demostrar una residència a la ciutat i un contracte de treball. Tenir el bitllet no assegurava poder establir-se a Barcelona, ja que hi havia forts controls per regular la migració, tant durant el trajecte com a l'arribada a l'estació de França. Tenir algun familiar o conegut esperant a l'andana generava tranquil·litat als viatgers, però tenir una bona imatge i els papers en regla era fonamental. El 2005 van trobar el vagó del Sevillano a unes infraestructures ferroviàries de la Renfe a la Zona Franca. Sembla que aquest cotxe forma part del conjunt que es van fabricar per la gran demanda de les migracions de la dècada del 1960 a Espanya.

Bibliografia

ASAB (2) UI. 1395, exp. 170. CASAS, J. i MÁRQUEZ, M. (1996). Història social de Sant Adrià de Besòs. Vol.I. La Població: segles XVIII-XX. Ajuntament de Sant Adrià de Besòs. MÁRQUEZ, M. (2001). Història social de Sant Adrià de Besòs. Vol.III. La transformació del territori: La producció de l'espai urbà a Sant Adrià de Besòs, 1910-1940. Ajuntament de Sant Adrià de Besòs.
[Http://www.ideal.es/granada/v/20100509/provincia/trenes-esperanza-emigrantes-andaluces-20100509.html](http://www.ideal.es/granada/v/20100509/provincia/trenes-esperanza-emigrantes-andaluces-20100509.html)
http://www.mhic.net/?page_id=769&lang=es

